

Politie grijpt in na falen aanpak van Project X

De politie heeft keihard ingegrepen in de eigen organisatie na het falen bij de aanpak van Project X in Haren. Dat blijkt uit een interne evaluatie en verbeterplan, waar RTV Noord en het Dagblad van het Noorden de hand op hebben weten te leggen.

Bij de voorbereidingen en de aanpak van de rellen in Haren faalde de politie-organisatie op vrijwel alle fronten. Het interne rapport geeft een ontluisterend beeld en maakt pijnlijk duidelijk dat de politie niet berekend was op dit soort onverwachte ordeverstoringen.

Met name op organisatorisch gebied schoot het korps ernstig te kort. Zo was de interne communicatie over de aanpak van Project X zeer gebrekkig, waren de verbindingen dramatisch, kwam de ME veel te laat en hadden de meeste agenten die een einde moesten maken aan het geweld niet de juiste middelen tot hun beschikking

Er wordt een groot aantal maatregelen aangekondigd. Een deel van de verbeteringen is deze maand al doorgevoerd.

De politie loopt daarmee vooruit op het onderzoek van de commissie Cohen. Die komt in april met het onderzoek naar Project X.

Politiewoordvoerder Pieter Boomsma bevestigt de maatregelen. “Wij hebben de verantwoordelijkheid om zaken die niet goed gegaan zijn in Haren, zo snel mogelijk aan te pakken,” zo reageert hij. Het rapport is inmiddels ook naar de commissie Cohen gestuurd. Volgens de politie dulden de opgesomde verbeterpunten geen uitstel.

Zo krijgen alle agenten een lange wapenstok. Ook worden alle ME-bussen van navigatie voorzien. Bij dreigende ongeregelheden moeten ME-ers al klaar zitten op het bureau, zodat ze sneller kunnen uitrukken.

Verder worden voortaan vaste teams ingezet bij dreigende incidenten. Alle noordelijke politie-agenten worden verplicht geschoold in het omgaan met het communicatiesysteem C2000. En voortaan moeten 'worst case scenario's' tot in detail worden uitgewerkt. Ook moeten de “mindset en alertheid” van politiemensen worden verbeterd.

Het rapport met deze aanbevelingen is nog gemaakt onder verantwoordelijkheid van Marion Latour. Zij was commandant van de voor Project X speciaal opgetuigde Staf Grootschalig en Bijzonder Politie Optreden (SGBO). Onlangs werd bekend dat zij weer terug gaat naar de brandweer. De evaluatie was haar laatste klus bij de politie.

In de evaluatie en het verbeterplan worden de volgende maatregelen voorgesteld:

Rapport: “Wanneer vooraf afspraken worden gemaakt over mogelijke inzet van noodhulpeenheden worden zij hier goed op voorbereid. Bij het optreden in georganiseerd verband zijn er voldoende commandanten die goed op de hoogte zijn van de problematiek.”

Zowel agenten als commandanten waren bij de inzet in Haren niet op de hoogte van de aanpak. Er is niet of nauwelijks gebriefd, waardoor veel politiemensen geen idee van de situatie hadden.

Rapport: “Ook als de tijd kort is worden – waar mogelijk – alle commandanten betrokken bij het doorleven van de draaiboeken. Bij tijdgebrek wordt minimaal een werkinstructie voor eenheden/groepen gemaakt.”

Draaiboeken waren niet doorgesproken met commandanten en politiemensen die op straat werden gestuurd. Overigens waren ze ook op de Meldkamer niet bekend.

Rapport: “Wanneer opkomsttijd van de ME korter moet zijn dan 1,5 uur dan wordt deze niet op piket gezet maar fysiek in dienst geroepen. De gemankeerde opkomst wordt onderzocht en verholpen.”

De ME-ers moesten van huis komen, waardoor veel tijd verloren is gegaan. Hierbij wordt in het rapport ook opgemerkt dat “de mindset en alertheid bij alle ME-ers verhoogd moet worden.” Dat duidt er op dat deel ME-ers niet al te veel haast maakte op de avond van de facebookrellen. Verder wordt nog opgemerkt dat het vertragend werkte dat de ME-ers eerst naar het bureau moesten om hun wapen op te halen. Voorgesteld wordt ze een tweede wapen te geven, die ze thuis bewaren in een kluis. Dat wordt in hetzelfde rapport al afgewezen, omdat het te duur is en teveel veiligheidsrisico's met zich meebrengt.

Rapport: “Vanaf 1 januari 2013 worden alle chefs basiseenheden/teams geïnformeerd over het belang en juist gebruik van de verbindingen in het C2000 netwerk. Er komen praktische oefeningen voor alle basiseenheden in het gebruik van C2000.”

C2000 – het communicatiesysteem van de politie – functioneerde tijdens de rellen nauwelijks. Mede doordat politiemensen slecht geschoold bleken in het gebruik. Overigens ontkent korpschef Oscar Dros een paar dagen na de rellen in Pauw en Witterman dat het C2000-systeem er uit heeft gelegen. Met als toevoeging: “Wat wel zo is en dat heeft te maken met – dat is een beetje technisch – dat allerlei bijstandseenheden zich aanmelden en veel kanalen blijven openstaan, dat er dan te veel groepen opzitten.” Dros zegt dat die communicatieproblemen “heel snel hersteld werden”. En: “het waren in elk geval geen technische problemen.”

Rapport: “ME-voertuigen moeten voorzien worden van navigatie.”

Een deel van de ME-voertuigen raakte de weg kwijt op weg naar de rellen.

Rapport: “Op het moment dat de ME uitrukke bleek een aantal middelen niet goed te functioneren of onvoldoende aanwezig (lege portofoons/mobilofoons/onvoldoende geweldsmiddelen). Ook agenten op straat bleken niet steeds over goed functionerende

middelen te schicken (lege portofoons)."

Voorgesteld wordt de ME-bussen regelmatig scherp te controleren op de uitrusting. Ook moet iedere ME-er binnenkort een eigen portofoon krijgen.

Rapport: "De ME beschikte niet steeds over gewenste voertuigen. Er werden standaard politiebussen ingezet, die niet waren ingericht voor een groep ME en niet waren voorzien van juiste middelen en materialen."

Hierbij wordt opgemerkt dat de Staf Grootschalig en Bijzonder Politie SGB0 Haren bewust de tactische keuze heeft gemaakt om in eerste instanties de ME de-escalerend en zo onopvallend mogelijk te laten opereren.

Rapport: "Niet alle ME-ers waren herkenbaar voor hun eigen commandanten. Dit is helemaal van belang bij het busy raken (uitvallen – red) van de verbindingen. Hierdoor raakten commandanten soms het zicht op hun mensen kwijt."

Commandanten hadden bij het bestrijden van de rellen hun eigen manschappen niet meer in het vizier, waardoor problemen bij de aansturing ontstonden. In april komt er een nieuw ME-tenuue. Op de schouders zullen zes aparte kleuren worden aangebracht, die passen bij de bijbehorende ME-voertuigen.

Rapport: "Agenten hadden lange wapenstokken willen hebben (de situatie vroeg daar om)."

Naar aanleiding hiervan wordt aanbevolen lange wapenstokken aan te schaffen voor alle politiemensen.

Rapport: "Er komt een standaardlijst met alle mogelijkheden qua inzet personeel." Zo'n lijst was er dus niet. Dat gaf grote problemen bij het informeren en oproepen van extra politiemensen en leidinggevendenden.

Rapport: "Bij het inplannen van Arrestatie Eenheden (AE's) wordt evenredig capaciteit voor vervoer en afhandeling ingezet."

Er ontstonden logistieke problemen toen er steeds meer arrestaties werden verricht. Ook wordt vastgesteld dat bij de administratieve verwerking veel AE-ers niet op het administratiesysteem op het bureau in Groningen mochten werken, waardoor er "er veel knip- en plakwerk" moest worden verricht. Dat kost niet alleen tijd, maar vergroot ook de kans op fouten.

Rapport: "Bij uitschrijven van het worst case scenario wordt uitgegaan van het ergst denkbare (verwachting en impact), op basis van de beschikbare informatie en geplaatst in de context. Bij worst case senario worden ook de organisatie van de opschaling en de bijbehorende organisatie- en verbindingsschema's in onderlinge samenhang concreet uitgewerkt."

Hoewel de korpsleiding (en ook burgemeester Bats van Haren) naderhand zei dat met alle scenario's rekening was gehouden, is het 'worst case scenario' voor Haren nooit tot in de puntjes uitgewerkt.

Rapport: "Er komen vaste en geoefende SGB0-teams, die worden ingezet bij grootschalige incidenten. Ze moeten verplicht SGB0 oefen- en trainingsschema volgen."

SGBO Haren wisselde van samenstelling. Ook waren sommige afdelingen niet vertegenwoordigd. Verder wordt opgemerkt dat in een enkel geval leidinggevenden hun ondergeschikte verboden aan het SGBO Haren deel te nemen, omdat de prioriteiten bij ander werk lag.

Rapport: "Herbevestiging is nodig dat speciale rollen, zoals SGB0 en ME, voorrang krijgen boven het reguliere werk. Het is onacceptabel dat een chef beschikbare politie-ambtenaren afhoudt van het opvolgen van zijn alarmering in zijn neventaak."

Hieruit kan de conclusie getrokken worden dat een deel van de politiemensen Project X onvoldoende serieus nam en dus voorrang gaf aan andere werkzaamheden.